

LUPTA PENTRU INDEPENDENȚA ȘI SUVERANITATE NAȚIONALĂ IN GINDIREA ȘI ACTIVITATEA POLITICĂ A DR. PETRU GROZA

da DOINA LEAHU

Doctorul Petru Groza s-a afirmat în viața politică a țării noastre din deceniile al doilea pînă într-al șaptelea drept o personalitate progresistă de seamă, ca patriot înflăcărat și luptător dirz pentru democrație, pentru drepturi și libertăți ale țărănimii, pentru strîngerea și consolidarea alianței dintre masele țărănești și clasa muncitoare condusă de partidul ei de avangardă. El a fost deopotrivă un neînfricat militant antifascist, iar după eliberarea țării — unul dintre fruntașii vieții politice, care — pînă la moartea sa, în 1958 — a acționat cu energie și deplină dăruire, cu toate capacitățile sale, pentru mersul înainte al României pe calea transformărilor democratice, a progresului și socialismului.

Așa cum remarcă tovarășul Nicolae Ceaușescu, „În calitate de președinte al Frontului Plugarilor, dr. Petru Groza a adus o contribuție deosebită la întărirea alianței și unității de luptă a clasei muncitoare și țărănimii muncitoare pentru eliberarea de exploatare și asuprire, pentru cucerirea de drepturi și libertăți democratice; el și-a ridicat cu tărie glasul împotriva fascismului și războiului, a militat cu neînfricare în rîndul forțelor celor mai înaintate ale maselor populare organizate și conduse de Partidul Comunist Român, pentru răsturnarea guvernului de dictatură fascistă și eliberarea țării, pentru cucerirea de către poporul nostru a dreptului sacru de a-și hotărî singur destinele“¹.

În adevăr, în activitatea sa îndelungată și susținută, dr. Petru Groza a îmbinat strîns și permanent lupta pentru dobîndirea și apărarea unor drepturi și libertăți pe tărîm social și politic cu lupta pentru realizarea și propășirea idealului unității naționale, pentru integritate teritorială, pentru apărarea suveranității și independenței de stat a României. Mergînd neabătut pe acest drum, Petru Groza a fost — cum s-a remarcat de către unul din exegeții gîndirii și activității sale — o personalitate „care, în momentele decisive ale istoriei patriei, și-a împletit că dăruire și înțelegere a sensului evenimentelor, destinul personal cu cel al țării“².

Ca militant pentru unitatea și neafîrnarea României, doctorul Groza s-a format la școala asprei și drepte lupte patriotice încă din fragedă tinerețe. De o parte, descindea dintr-o veche și numeroasă familie de români transilvăneni, din rîndurile căreia se afirmaseră, timp de mai multe generații, cîțiva aprigi și vrednici apărători ai libertății, ai cauzei populației românești din imperiul multinațional austro-ungar. De altă parte, dreptatea cauzei românilor ardeleni și necesitatea luptei de eliberare de sub dominația străină

¹ Nicolae Ceaușescu, *Cuvîntare la solemnitatea dezvelirii monumentului dr. Petru Groza, în România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate, vol. 5, Edit. politică, București, 1971, p. 690.*

² George Ivașcu, *Prefață la volumul: Dr. Petru Groza, Articole, cuvîntări, interviuri. Texte alese, Edit. politică, București, 1973, p. 6.*

și de unire a Transilvaniei cu România aveau să fie înțelese de Petru Groza și în anii de școală, la Colegiul maghiar reformat din Orăștie, iar apoi ca student la universitățile din Budapesta și Berlin, unde avea să resimtă din plin atmosfera șovină și regimul opresiv³.

Revenit în țară în 1906, cu o excelentă și multilaterală pregătire în domeniul științelor și practicii juridice, dr. Petru Groza — după cum însuși a mărturisit-o — e animat mai ales de gândul de a nu fi pasiv, „cînd într-adevăr aș putea folosi experiențele mele pentru oarecare scop comun“⁴. În acest spirit, anii de practică juridică la Lugoj sînt folosiți pentru a organiza, împreună cu alții, conferințe și spectacole sprijinind propaganda pentru cauza națională a românilor. Tot pe această cale, pînă prin anii 1910—1911 este participant activ în lupta pentru drepturile legitime ale poporului său, prilejuită de campaniile electorale pentru alegerea de deputați români în Parlamentul de la Budapesta.

Momentul cel mare însă, al celei dintîi afirmări hotărîte pe plan politic, și care avea să-i aducă și o oarecare notorietate, avea să aibă loc cîțiva ani mai tîrziu, la 1 decembrie 1918, la Alba Iulia. Se încheiase primul război mondial, în anii căruia Petru Groza, înrolat ca simplu soldat în armata maghiară, nu abdicase de la lupta pentru idealurile sale, după cum a și mărturisit-o: „am activat politic, pentru care lucru am cunoscut închisori și carcere“⁵. Venise acum momentul destrămării Imperiului austro-ungar și românii transilvăneni vedeau aproape ceasul împlinirii idealului lor de unitate națională. Petra Groza se avîntă în luptă cu toată dăruirea, cu nestăvilă energie. Trimis — și el — al cercului teritorial Deva la marea adunare de la 1 decembrie 1918, militează împotriva tergiversărilor, pentru luarea imediat și necondiționat a deciziei de a se vota unirea cu Țara. A fost printre cei care au propus sistarea discuțiilor în sală și ieșirea la tribună pentru ca, prin votul mulțimilor, să se proclame actul de unificare. Mărturiile arată că dr. Petru Groza a fost cel care în fapt, la una dintre cele patru tribune, a deschis marea adunare populară de la Alba Iulia și care, situîndu-se printre primii oratori, a dat glas voinței românilor ardeleni de a hotărî soarta luptei pentru unitate și neatîrnare. Aceleași mărturii dovedesc că, la 2 decembrie, doctorul Groza s-a opus propunerii de a se crea un guvern separat pentru Transilvania, stigmatizînd un asemenea fapt ca o „încălcare flagrantă a hotărîrii ferme, exprimată de adunarea din ajun, de a se proceda necondiționat la unirea cu Țara“⁶.

Intrat activ în arena vieții politice românești de după primul război mondial, doctorul Groza va fi pînă în 1927 de 5 ori deputat în Parlamentul țării, de 2 ori ministru. În toți acești ani el continuă să își afirme convingerile și idealurile democratice și patriotice, să militeze pentru ele, venind astfel în conflict cu politicienii reacționari, cu conducătorii unor partide, care mergeau pe calea nesocotirii intereselor vitale și legitime ale poporului, ale aspirației acestuia pentru drepturi și libertăți reale. Dar roadele unei asemenea conduite politice a lui Petru Groza aveau să fie recunoscute de el însuși: „am intrat în conflict cu toată lumea, cu care pînă atunci colaboram, inclusiv cu regele și regina“⁷. Rezultatul îl constituie un gest de protest hotărît al omului politic patriot și democrat: retragerea sa timp de 7 ani din activitatea publică. Au fost însă ani nu de pasivitate, ci de studii și reflecții adînci și intense, de căutări înfrigurate a drumului de urmat. La capătul lor, revenirea în arena vieții sociale și politice avea să însemne însă angajarea fermă și definitivă a doctorului Groza pe drumul luptei neabătute pentru cauza celor exploatați și asupriți, pentru democrație, pentru apărarea suveranității și independenței naționale.

³ *Ibidem*, p. 6—10.

⁴ *Ibidem*, p. 11.

⁵ Dr. Petru Groza, *op. cit.*, p. 614.

⁶ *Ibidem*, p. 15—16 (George Ivașcu, prefață).

⁷ *Ibidem*, p. 616.

În contextul eroicelor lupte ale muncitorilor din anii 1929—1933, într-o vreme în care, în sate, masele țărănești se agitău pentru pământ, pentru drepturi și libertăți, împotriva exploatării moșierești, iar pe plan extern se contura ascensiunea fascistă, dr. Petru Groza, înțelegând că este ceasul acțiunilor deschise de luptă, se angajează direct în activitățile de întemeiere, la începutul anului 1933, a Frontului Plugarilor, organizație profund democratică, al cărei țel era îmbunătățirea situației țăranilor, lupta împotriva spoliei acestora de către capitalul bancar, obținerea unor libertăți sociale și politice, lupta împotriva fascismului. Doctorul Groza va fi, din momentul înființării Frontului Plugarilor, președinte al organizației și va deține această funcție pînă la autodizolvarea ei, în 1953.

Este interesant pentru gândirea și activitatea acestui eminent militant că, în momentele operei de constituire a Frontului Plugarilor, el îmbină acțiunile și propaganda pentru drepturi și libertăți pe plan social și politic cu lupta pentru apărarea suveranității țării, stigmatizînd îndeosebi politica claselor dominante de înfeudare economică a României față de capitalul străin. Astfel, într-o adunare publică de la Deva, dr. Groza rostea la 18 aprilie 1933 următoarele: „Pornit spre cucerire continuă, acest capital internațional nu alege mijloacele. El pătrunde astfel și la noi în țară și a pus stăpînire pe noi. Uzînd de multe ori chiar și de mijloacele corupției, a găsit, în pătura de sus a politicianilor, cari diriguiesc vremelnicele poporul nostru, clementele trebuitoare pentru acapararea bogățiilor țării noastre. Am asistat în ultimii ani la cascada concesiunilor, începînd cu chibriturile lui Krueger, telefoanele, tutunul, șoselele, sfîrșind cu afacerea Skoda, vizînd chiar chestiunea apărării țării... Capitalul, nemulțumit cu plusvaloarea muncii, realizîndu-și extraprofitul, se pune în fața maselor, coborînd țara la rostul de colonie exploatăată, coborînd astfel și ideea națională...”⁸.

Afirmări noi ale poziției sale de susținător dîrz al intereselor naționale, pentru apărarea integrității teritoriale și suveranității statului român, doctorul Groza avea să le aducă în anii următori. Astfel, în 1934 sesiza că „Contele Belhlen a ținut un șir de conferințe în cercurile «finale» din Londra, făcînd intensă propagandă pentru revizuirea tratatului din Trianon și restabilirea granițelor vechi ale Ungariei”⁹. În numeroase cuvîntări din ani 1934—1935, prilejuite de adunări organizate de Frontul Plugarilor, Groza evoca cu înflăcărare lupta de veacuri a poporului român pentru libertate, unitate națională și suveranitate¹⁰. Pentru apărarea acestei din urmă cauze avea însă să se pronunțe și să acționeze cu fermitate doctorul Groza în anii în care peste Europa plana pericolul ascensiunii fasciste. Remarcabilul om politic a intuit din capul locului și cu exactitate amenințarea pe care o reprezenta, pentru suveranitatea statelor de pe continent, ideologia și tendințele expansioniste ale Germaniei lui Hitler și Italiei lui Mussolini. „Tot ce este dreapta — declara în noiembrie 1935 — este dușmanul țării noastre. Germania hitleristă, Italia fascistă, Ungaria lui Horthy, Austria prințului Stahremberg fac parte dintr-un bloc care vrea războiul și nimicirea democrației românești”¹¹. În ianuarie 1936, la o adunare a Frontului Plugarilor, la Mihăileni, în județul Alba, declara: „Fascismul este acela care calcă în picioare interesele poporului. Fascismul este acela care nu respectă demnitatea națiunii”¹². În același an demasca energic, în procesul de la Cluj al antifasciștilor, agentura din interiorul țării, care se pusese în slujba hitlerismului: „...fasciștii români — afirma în cuvîntul său de apărare a profesorului Tudor Bugnariu — sînt antinaționalști deoarece stau alături de Germania și Ungaria, țări revizioniste, care vor schimbarea

⁸ „Horia”, Deva, nr. 11 din 22 aprilie 1933, p. 3.

⁹ Dr. Petru Groza., op. cit., p. 102.

¹⁰ Gh. I. Ioniță, Dr. Petru Groza — prieten al țăranilor și susținător al cauzei lor drepte, în „Sargeția. Acta Musei Devenais”, X, 1973, p. 418.

¹¹ Dr. Petru Groza, op. cit., p. 136.

¹² Ibidem, p. 137.

granițelor țării noastre”¹³. În sfârșit, tot în 1936, în noiembrie, declarații războinice, revizioniste făcute de dictatorul Italiei Mussolini, la Milano, aveau să provoace în ziarul „Adevărul” o replică înverșunată a doctorului Petru Groza, care demascând reacționarismul forțelor de extremă dreaptă, revanșismul acestora, avertiza în același timp: „...prin declarația recentă, revizionismul a căpătat un ascuțit grav, care trebuie frânt prin organizarea acțiunii pacifiste din partea tuturor patrioților români...”¹⁴. Tot atunci, înflăcăratul patriot adresa o scrisoare directorului ziarului „Universul”, Stelian Popescu, în care arăta: „Prin atitudinea lui Mussolini și aliații lui maghiari, germani etc., revizuirea hotarelor a devenit o problemă la ordinea zilei. Masele plugarilor maghiari, îndeosebi săcui, îngroșând tot mai mult rindurile Madosz-ului, declară categoric că nu oer dreptatea lui Mussolini...”¹⁵.

În adevăr, sesizând cu luciditate pericolul fascist, Petru Groza a înțeles totodată necesitatea acționării politice concrete și imediate împotriva acestuia, nevoia luptei antifasciste, organizate temeinic, unite și deschise, angajându-se ferm pe acest drum. Într-un asemenea context, el are marele merit de a fi înțeles și recunoscut rolul de frunte al Partidului Comunist Român, imperativul colaborării strinse, militante cu forța de avangardă a clasei muncitoare. Drept urmare, președintele Frontului Plugarilor acceptă la Cluj, în iulie 1935, propunerea P.C.R. de a înfăptui o înțelegere de luptă comună împotriva fascismului, semnând textul acordului în acest sens, puțină vreme mai târziu, la Deva¹⁶. Pe aceeași linie, dr. Petru Groza va fi unul dintre inițiatorii și făuritorii acordului de la Băcia, din 24 septembrie 1935, prin care s-au unit în lupta pentru apărarea democrației, împotriva fascismului, organizațiile democratice Frontul Plugarilor și Madosz-ul; și tot pe același drum, al luptei organizate și deschise împotriva fascismului, se va număra printre realizatorii acordului de la Țebea, prin care, la 6 decembrie 1935, sub gorunul lui Horia și aproape de mormintele lui Avram Iancu și al străbunului Simion Groza, se va uni în acțiune cu Blocul pentru apărarea libertăților democratice, organizație de masă condusă de P.C.R., cu Partidul Socialist (Popovici) și cu Uniunea oamenilor muncii maghiari din România (Madoszul). De altfel, după mărturia unuia dintre participanții la încheierea acordului de la Țebea, textul acestuia a fost redactat în chiar „casa marelui patriot antifascist dr. Petru Groza”¹⁷.

Neînfricatul militant își transpunea astfel în fapte convingerile sale asupra necesității unirii tuturor forțelor democratice în lupta antifascistă, pentru apărarea țării, a suveranității și independenței sale. Și în viitorul apropiat avea să pledeze cu energie în acest sens, călăuzit de asemenea de îndrumările și pilda pe care i-o oferea Partidul Comunist Român.

La începutul anului 1936, în viitoarea luptelor politice prilejuite de alegerile parțiale din județul Hunedoara, Petru Groza sprijină energic candidatura lui Ghiță Pop, reprezentant al Partidului Național Țărănesc, ținând seamă de vederile democratice ale acestuia, de politica sa potrivnică ofensivei fasciste. În martie, după înfringerea în alegeri atât a candidatului fascist, cit și a celui guvernamental, scriindu-i lui Pop și referindu-se la lupta comună, Petru Groza insista asupra necesității de a continua alianța militantă, ținând seamă că „Programul minimal la temelia colaborării noastre acoperă necesitățile imediate ale mulțimei de muncitori manuali și intelectuali, îmbrățișează lupta contra dictaturei, pentru libertatea și demnitatea unui popor”¹⁸. Pe aceeași direcție, se adresa în iunie 1937 lui Lothar Rădăceanu, secretar general al Partidului Social-Democrat, scriindu-i

¹³ *Ibidem*, p. 150.

¹⁴ *Ibidem*, p. 172.

¹⁵ Mircea Valea, Maria Crețu, *Fragmente din corespondența dr. Petru Groza (1933—1937)*, în „Sargetia”, X, 1973, p. 433.

¹⁶ Dr. Gh. Zaharia, *Acordul popular antifascist de la Țebea din decembrie 1935 și semnificația sa istorică*, în „Sargetia”, XI—XII, 1974—1975, p. 432.

¹⁷ Alexandru Minăileanu, *Memoriile unui participant la Acordul de la Țebea*, în „Sargetia”, XI—XII, 1974—1975, p. 465.

¹⁸ Mircea Valea, Maria Crețu, *op. cit.*, p. 431—432.

despre „necesitatea unei colaborări“ ocazionată de campania pentru alegeri județene în Hunedoara, dar „pregătind atmosfera prielnică intensificării luptei coordonate între muncitorimea industrială — comercială și plugărima și pe linia democrației românești, pentru îmbunătățirea vieții maselor muncitoare, colaborând astfel la oprirea avalanșei din partea irozilor doctrinelor de dictatură, care amenință libertatea unui popor și independența țării noastre“¹⁹.

Lupta împotriva fascismului, care amenința integritatea teritorială a țării, suveranitatea statului, avea să fie cotinuată cu însuflețire de doctorul Petru Groza, în ciuda faptului că el era urmărit de agenții Siguranței și că asupra eminentului om politic plana primejdia represaliilor. Încă în octombrie 1935 Chestura poliției din Deva informa că „Dl. Dr. Petru Groza... fost ministru și președintele organizației «Frontul Plugarilor» mai este totodată și președintele mișcării antifasciste din Ardeal“²⁰. Neînfricat, neintimidat însă, dr. Petru Groza avea să continue a-și afirma deschis și energic crezul său antifascist și să militeze în deplin acord cu convingerile sale, cu țelurile sale politice. Deosebit de grăitoare este în acest sens atitudinea pe care a avut-o înflăcăratul patriot în zilele înfăptuirii dictatului de la Viena, din august 1940. Ocuparea părții de nord a Transilvaniei de către armatele și administrația horthystă i-au așternut în cuget și inimă durerea, mânia și revolta. Nu s-a sfiint atunci, într-o piață a Clujului, să declare deschis baronului Jozsika și contelui Teleki că satisfacția moșierimii și marii burghezii maghiare va fi de scurtă durată²¹. N-a ezitat să reproșeze conducerii Partidului Național-Țărănesc politica ei șovăielnică, grav inconsecventă în fața primejdiei, scriindu-i lui Iuliu Maniu că „fugind de linia destinului acestui popor, tremurînd de contactul cu masele care s-au culcat într-o vineri seară în țară proprie și s-au trezit simbată sub stăpînire străină“²², conducătorul partidului s-a situat în fapt pe pozițiile evadării de la îndatorire. În fața evenimentului care afectase atât de dureros integritatea teritorială a României, suveranitatea națională, Petru Groza se angaja pe drumul luptei, cu convingerea că va veni ceasul în care va trebui „să luăm fără doar și poate îndărăt totul“²³. Pe acest drum, la 31 august 1940, pe baza indicațiilor date de conducerea P.C.R., președintele Frontului Plugarilor are o întrevedere cu conducători ai P.N.Ț., propunîndu-le organizarea comună a unor acțiuni de rezistență și informîndu-i că „în regiunea Bihor, personal a pregătit și are la dispoziție peste 10 000 de oameni, care sînt gata să se opună la cedare cu orice sacrificiu“²⁴.

Neabătut și neînfricat în lupta sa antifascistă, pentru slujirea intereselor adevărate ale națiunii române, s-a manifestat doctorul Petru Groza în anii dictaturii antonesciene și ai războiului împotriva U.R.S.S. A fost de aceea — el și organizația pe care o conducea — printre primii aderenți la Frontul Patriotic Antihitlerist, inițiat și creat în vara anului 1943 de Partidul Comunist Român. De altfel, despre legăturile dr. Petru Groza cu partidul comunist, Siguranța informa încă în iulie 1941, cînd într-un raport se relata că el „are dese întîlniri cu comuniștii“ și că pe baza directivelor primite de la aceștia „face propagandă printre sătenii ce vin în târgurile de țară în orașul Deva“²⁵. A stabilit apoi și întreținut numeroase legături cu caracter militant în ampla acțiune de pregătire a răsturnării dictaturii militaro-fasciste și întoarcerii armelor. Astfel, paralel cu conlucrarea dintre P.C.R. și un grup de ofițeri superiori, statornicise contacte cu armata și președintele Frontului Plugarilor. În informări ale Siguranței Statului se relata chiar despre legături

¹⁹ *Ibidem*, p. 434—435.

²⁰ Ion Frățilă, *Acordul antifascist de la Tebea obîndit în documentele vremii, în „Sargetia“, XI-XU, 1974—1975, p. 473.*

²¹ Dr. Petru Groza, *Reconstrucția României. Discursuri politice, conferințe și interviuri, 1944—1946, Tipografia „Viața literară“, București, 1946, p. 11.*

²² Dr. Petru Groza, *Articole, cuvîntări... (George Ivașcu, prefață), p. 30.*

²³ *Ibidem*.

²⁴ Dr. Traian Bunescu, *Lupta poporului român împotriva dictatului fascist de la Viena august 1940, Edit. politică, București, 1971, p. 132.*

²⁵ Gh. I. Ioniță, Gh. Tuțui, *Frontul plugarilor (1933—1953), București, 1970, p. 119.*

ale dr. Petru Groza cu cadre „din conducerea Comandamentului corpului de armată“²⁶. Intensificate în anii dictaturii militarofasciste și ai războiului, aceste legături au avut un rol important în activitatea de pregătire a insurecției din august 1944, inițiată, organizată și condusă de Partidul Comunist Român. În mai multe rânduri, în discuții purtate între ofițeri superiori și dr. Petru Groza s-au dezbătut eventuale măsuri pentru sabotarea planurilor elaborate de comandamentele germane, tergiversarea trimiterii de noi contingente pe front etc.²⁷.

În sfârșit, să menționăm că, urmînd indicațiile date de P.C.R., dr. Petru Groza a continuat în a doua jumătate a anului 1943 să stabilească noi contacte cu reprezentanții unor cercuri democratice, precum și cu conducătorii unor partide, pentru lărgirea și consolidarea frontului comun de luptă împotriva hitlerismului, pentru răsturnarea dictaturii antonesciene și pentru întoarcerea armelor. În acest sens, potrivit unei relatări făcute de însuși dr. Petru Groza, „în Ardealul de Nord a intrat în contact atît cu reprezentanții democrației maghiare, cît și cu intelectualii români și a constatat în general o radicalizare a maselor ungare și române...“²⁸. Pe aceeași direcție, în decembrie 1943, președintele Frontului Plugarilor l-a întîlnit la Brașov pe Iuliu Maniu, pledînd din nou în fața acestuia pentru necesitatea unor acțiuni concrete împotriva războiului alături de naziști, pentru încheierea păcii cu Uniunea Sovietică²⁹.

Susținuta activitate antifascistă, în slujba salvării poporului român, pentru redobîndirea suveranității naționale și refacerea integrității teritoriale, desfășurată de dr. Petru Groza nu putea însă să nu provoace riposta organelor dictaturii antonesciene, încercările acesteia de a curma voința și acțiunile eminentului militant politic. În decembrie 1943, alături de mulți alți luptători patrioți și antifasciști, Petru Groza este arestat și anchetat, iar la începutul anului 1944 implicat într-un proces la Curtea Marțială. Despre această acțiune judiciară ziarul „România liberă“ din 28 ianuarie 1944 scria: „Ei (acuzatii) sînt învinuiți de «crima» de a fi... luptat, ca atare împotriva războiului hitlerist, pentru ruperea cîrdășiei cu Hitler și izgonirea nemților din țară, pentru libertatea și independența țării... Toți sînt învinuiți de a fi vrut să salveze poporul, să salveze țara...“³⁰

*
* * *

După victoria insurecției naționale armate antifasciste și antiimperialiste din august 1944, cînd poporul român s-a angajat ferm și neabătut, sub conducerea partidului comunist, pe calea făuririi unei vieți noi, a împlinirii tuturor idealurilor de dreptate, libertate și neafrînare, dr. Petru Groza și-a pus toată energia și toate excepționalele sale virtuți, întreaga sa dragoste de patrie și popor în slujba construirii unei României noi, democratice, socialiste. Ca președinte al organizației Frontului Plugarilor, aliată de nădejde a Partidului Comunist Român, ca președinte al primului guvern revoluționar muncitoresc-țărănesc, instaurat la 6 martie 1945, iar apoi ca președinte al Prezidiului Marii Adunări Naționale, Petru Groza a participat activ la lupta pentru înfăptuirea politicii partidului comunist de profunde transformări în viața economică și politică a țării, de întărire a alianței dintre clasa muncitoare și țărănimea muncitoare, a frăției dintre poporul român și naționalitățile conlocuitoare, în acțiunile politice care au dus la abolirea monarhiei și la făurirea Republicii, în politica externă de pace și colaborare a țării noastre. Și în toată această

²⁶ Dr. Petru Groza, op. cit., (George Ivașcu, prefață), p. 31.

²⁷ Gh. Ioniță, Gh. Tușui, op. cit., p. 108.

²⁸ Dr. Traian Bunescu, op. cit., p. 214.

²⁹ Dr. Petru Groza, În umbra celulei, Edit. „Cartea rusă“, 1945, p. 47.

³⁰ Maria Covaci, Aspecte din activitatea antifascistă, antihitleristă a organizației Uniunea Patrioților (1942—1944), în volumul Din lupta antifascistă pentru independența și suveranitatea României, Edit. Militară, București, 1971, p. 169—170.

periodă, preocupările pentru reorganizarea vieții de stat în jumătatea nordică a Transilvaniei redobândite, pentru asigurarea și consolidarea independenței economice a României, pentru asigurarea suveranității statului, au constituit o latură fundamentală a întregii activități desfășurate de dr. Petru Groza. Din acțiunile sale pe acest tărîm se desprinde în primul rînd atitudinea și modul în care a procedat, ca președinte al Consiliului de Miniștri, în vara și toamna anului 1946, cu prilejul tratativelor purtate la Conferința de pace de la Paris. A fost atunci un susținător înflăcărat al dreptului — neacordat însă pînă la urmă — României de a fi considerată țară cobeligerantă de către Națiunile Unite, pe temeiurile contribuției importante — economice și militare — pe care o adusese țara noastră la înfrîngerea Germaniei hitleriste, la victoria asupra fascismului. Tot atunci, de pe pozițiile șefului de guvern al unui stat suveran, dr. Petru Groza a afirmat că dreptul și datoria de a discuta și rezolva problemele legate de regimul Dunării revine numai țărilor riverane, iar nu tuturor statelor întrunite la Paris³¹.

Se cuvine apoi a fi subliniat aportul pe care dr. Petru Groza l-a adus și pe planul relațiilor externe, la afirmarea României ca națiune independentă, promoatoare a unei politici de sine stătătoare.

În februarie 1948, salutînd Congresul de creare a Partidului Unic Muncitoresc, Petru Groza rostea aceste cuvinte : „Cu cît mai puternică va fi muncitorimea din fabrici și uzine, cu atît mai puternică va fi muncitorimea de pe ogoare ; cu cît mai puternic va fi proletariatul, cu atît mai puternică va fi democrația, cu atît mai respectate vor fi suveranitatea și independența națională a României”³². Erau convingerile unui militant pentru progres social, pentru idealurile de unitate și suveranitate ale poporului nostru, convingeri ce-l călăuziseră o viață.

Întreaga activitate a dr. Petru Groza pentru apărarea ființei, drepturilor și libertăților poporului nostru, pentru neatîrnarea statului situează pe acest înflăcărat patriot și eminent om politic în rîndurile bărbăților de seamă care au militat de-a lungul timpului pentru independența și suveranitatea României.

LA LUTTE POUR L'INDÉPENDANCE ET LA SOVERAINETÉ NATIONALE DANS LA PENSÉE ET L'ACTIVITÉ POLITIQUE DU DR. PETRU GROZA

R é s u m é

Le docteur Petru Groza, personnalité marquante de l'histoire contemporaine de la Roumanie, a allié la lutte pour la conquête des droits et des libertés dans le domaine socio-politique avec la lutte pour la réalisation et le développement de l'idéal de l'unité nationale, pour l'intégrité territoriale, pour la défense de la souveraineté et de l'indépendance d'état.

En relevant ce dernier aspect, la communication signale les principaux moments de la lutte menée par le dr. Petru Groza, les formes d'affirmation des idéals par lesquels a été-t-animé l'ardent patriote : la contribution apportée à la lutte pour la réalisation de l'unité de l'état, culminant avec la participation active, le 1-er décembre 1918, à la Grande Assemblée Nationale d'Alba Iulia ; la désapprobation dans la presse de la politique des classes dominantes d'asservissement de l'économie roumaine envers le capital étranger, une politique qui préjudiciait l'indépendance économique du pays ; le fait d'avoir démasqué moyennant la presse,

³¹ *La Roumanie devant la Conférence de la paix de Paris, Edition de la Revue Roumaine, Bucarest, 1946, p. 4-8.*

³² Gh. Ioniță, Gh. Țutuș, op. cit., p. 206.

les discours, etc. les tendances revisionnistes de la grande bourgeoisie et des grands propriétaires fonciers magyars, de l'Allemagne hitlérienne et de l'Italie fasciste ; la stigmatisation de la politique antinationale des éléments de l'extrême droite de Roumanie ; la contribution apportée à la politique pour l'union dans un large front de lutte des forces démocratiques, patriotiques, antifascistes, en réalisant les accords de Băcla et Tebea, en 1935 ; la participation aux actions de condamnation et opposition concernant le Diktat de Vienne, en 1940 ; la collaboration avec le Parti Communiste Roumain, avec des cadres de l'armée, avec d'autres forces patriotiques, dans la lutte pour le renversement de la dictature militaire et fasciste, pour retirer le pays de la guerre qu'il menait à côté de l'Allemagne hitlérienne et pour reconquérir l'indépendance nationale, dans ce cadre étant inscrite aussi l'adhésion du Front des travailleurs dont le président était le dr. Petru Groza — au Front Patriotique Antihitlérien, initié et créé par la P.C.R. en 1943 ; la contribution apportée, après la libération du pays, comme président du premier gouvernement révolutionnaire des ouvriers et des paysans et aussi comme président du praesidium de la Grande Assemblée Nationale, pour la promotion des idéales d'indépendance et souveraineté de la Roumanie nouvelle.